

ด่วนที่สุด

ที่ สม ๐๐๐๙/๒๖๖

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	รับที่ : ๓4534/61
รับที่ 086A0	วันที่ : 28 มี.ค. 61 เวลา : 9:24
รับที่ ๓๗ ส.ด.๒	เวลา 13.19 น.
กพด. รับที่ ๑๗	วันที่ ๑๘ มี.ค. ๖๑
เวลา ๑๗.๔๖	

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เวลา.....
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอให้ทบทวนมติคณะรัฐมนตรี และดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๔๐๓๗๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ รับทราบสรุปผลการพิจารณาและผลดำเนินการต่อข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ เพื่อแก้ไขปัญหาเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยานแห่งชาติทับซ้อนที่ดินทำกินของราษฎร และกรณีราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากมาตรการทางคืนผืนป่าตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ และที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอความเห็นโดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบด้วย ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวการประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๑ เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้ทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ดังกล่าว และขอให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) จัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ที่ ๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง ตามหนังสือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม ๐๐๐๙/๑๓ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๖๙๐๔ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ แจ้งว่า ได้มีคำสั่งมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักรับข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดๆ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือที่อ้างถึง

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน เมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อเสนอแนะตามมาตรา ๒๔๗ (๓) ไปยังคณะรัฐมนตรีแล้ว คณะรัฐมนตรีย่อมจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง ที่บัญญัติไว้ว่า “เมื่อรับทราบรายงานตาม (๑) และ (๒) หรือข้อเสนอแนะตาม (๓) ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้า”

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการของคณะรัฐมนตรี โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ต่อข้อเสนอแนะฯ ที่ ๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) ยังไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นเพียงการรับทราบสรุปผลการพิจารณาและผลดำเนินการต่อข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเท่านั้น คณะรัฐมนตรีมิได้พิจารณาข้อสรุปหรือความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าจะสามารถดำเนินการปรับปรุงแก้ไขทั้งแนวทางการดำเนินการด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้หรือไม่ อย่างไร ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงเห็นควรเสนอให้คณะรัฐมนตรีได้ทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ และขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาข้อเสนอแนะฯ ที่ ๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง ต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง และให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔.สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาผลสรุปการพิจารณาและผลดำเนินการต่อข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ รับทราบผลสรุปดังกล่าวแล้ว เห็นว่ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอาจมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไปจากหลักการและวัตถุประสงค์ของข้อเสนอแนะฯ ที่ ๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐

/ของคณะ...

๓. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้พิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเรื่องดังกล่าวแล้ว และจัดทำสรุปผลการพิจารณาตามประเด็นที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แจ้งว่า [กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีการพิจารณาดำเนินการหรือไม่รับพิจารณาดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือยังไม่มีหลักประกันว่าจะดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่อย่างใด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕ ดังนี้

๓.๑ ข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง

(๑) การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการโต้แย้งคัดค้านกระบวนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตอนุรักษ์ ดังนี้

(๑.๑) มาตรา ๑๒ เห็นควรแก้ไข ดังนี้ ๑) พิจารณากำหนดเงื่อนไขเวลายื่นคำร้องจากเดิม ๑๒๐ วัน เป็น ๑ ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ และ ๒) แก้ไขความตอนท้ายของมาตรา ๑๒ จาก “...ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าวให้ถือว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น ” เป็น “...ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้สันนิษฐานไว้ก่อน ว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิในการจัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนของชุมชน”

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาแล้ว ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๒ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาการยื่นคำร้องจาก ๑๒๐ วัน เป็น ๑ ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ และข้อความที่เป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดให้เป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้น เนื่องจากพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีความมุ่งหมายเพื่อให้มีการคุ้มครองป้องกันรักษาป่าไม้ มีแนวคิดในการอนุรักษ์ป่าสงวนแห่งชาติ คือ สงวนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรป่าไม้ เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดให้เป็นเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองหรือทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัย กั้นสร้าง (หมายถึงขุดต้นไม้ ตอไม้ และแผ้วถางเพื่อปลูกสร้าง) ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างอาคาร รวมถึงแผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือทำกิจกรรมที่เป็นการทำให้สภาพป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมเสียแก่สภาพแวดล้อมของป่าสงวนแห่งชาติโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา ๑๔) หากฝ่าฝืนจะมีความผิดซึ่งมีโทษทางอาญา (มาตรา ๓๑) ยกเว้นได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรืออธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ มีหลักการ ดังนี้

๑) การกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ คือ การกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พุทธศักราช ๒๔๘๑ เดิม (มาตรา ๖ วรรคแรก ประกอบมาตรา ๓๖) และการกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยการออกกฎกระทรวงซึ่งมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติแนบท้ายกฎกระทรวง การพิจารณาว่าพื้นที่ใดบ้างเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติต้องพิจารณาจากแผนที่แนบท้ายกฎกระทรวง (มาตรา ๖ วรรคสอง)

สำหรับการเปลี่ยนแปลงเขตหรือการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นการยกเลิกทั้งหมดหรือบางส่วน จะต้องยกเลิกโดยตราออกมาเป็นกฎกระทรวง และในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนแต่เพียงบางส่วนจะมีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย (มาตรา ๗) การแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ จะมีหลักเขตและป้ายหรือเครื่องหมายอื่นเป็นการแสดงสัญลักษณ์ (มาตรา ๘ วรรคแรก) เพื่อให้ประชาชนซึ่งอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติรับรู้แนวเขตฯ เพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนรุกล้ำเข้าไปในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จะทำหนังสือแจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในท้องที่ที่เขตป่าสงวนแห่งชาตินั้นตั้งอยู่ เพื่อทราบแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้นำท้องถิ่นได้รับรู้และประชาสัมพันธ์แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ให้ประชาชนในเขตปกครองรับทราบได้อย่างทั่วถึง (มาตรา ๘ วรรคสอง) โดยจะประกาศกฎกระทรวงในราชกิจจานุเบกษาและปิดประกาศแนวเขตที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนบางส่วนให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับเขตป่าสงวนแห่งชาติได้รับทราบ ปิดประกาศ ณ ที่ทำการอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ ที่ทำการกำนันท้องที่ และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านนั้น (มาตรา ๙)

๒) มีบทบัญญัติให้ประชาชนมีสิทธิยื่นคำร้องเพื่อขอรับเงินทดแทนต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ ภายในกำหนดเวลา ๑๒๐ วัน (ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดเวลาไว้ ๙๐ วัน) นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ การยื่นคำร้องของบุคคลที่อ้างว่ามีสิทธิหรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ที่อ้างสิทธิกรณีนี้เป็นสิทธิที่มีอยู่ก่อนที่จะมีการประกาศพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ แต่ต้องสูญเสียสิทธิในการอยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เนื่องจากมีกฎกระทรวงประกาศให้พื้นที่นั้นเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ

หากสิทธิในการถือครองที่ดิน มีมาก่อนการออกกฎกระทรวงประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ อันเป็นสิทธิที่ได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้นั้นสามารถกล่าวอ้างสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อใช้ยื่น (ต่อผู้) กับรัฐได้ตามมาตรา ๑๒ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ แต่หากสิทธิถือครองที่ดินได้มาตามกฎหมายอื่น (ซึ่งมิใช่ประมวลกฎหมายที่ดิน) ผู้นั้นจะยกเอาสิทธิตามกฎหมายอื่นนั้นมาใช้ยื่นกับรัฐไม่ได้ คงใช้สิทธิได้เพียงประการเดียวคือการใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อนายอำเภอแห่งท้องที่เพื่อขอรับเงินทดแทนเท่านั้นและจะต้องออกจากพื้นที่ดังกล่าว จากข้อความที่ระบุข้างต้นจึงมีความเห็นว่า ระยะเวลาในการให้บุคคลที่อ้างว่ามีสิทธิหรือได้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาติใช้บังคับ จัดทำคำร้องเพื่อยื่นคำร้องภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ เป็นระยะเวลาที่กำหนดไว้เหมาะสมแล้ว เนื่องจากเมื่อมีการกำหนดพื้นที่ของรัฐในบริเวณใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ขั้นตอนในการรังวัดพื้นที่จะมีการแจ้งอำเภอท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในท้องที่ทราบก่อนเพื่อประชาสัมพันธ์ แจ้งให้ประชาชนได้รับทราบ บุคคลใดมีสิทธิอยู่โดยชอบด้วยกฎหมายอื่นที่มิใช่ตามกฎหมายที่ดิน (บุคคลที่มีสิทธิตามกฎหมายที่ดินไม่ถูกกระทบสิทธิในการกำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๑๒ วรรคท้าย) ย่อมมีเวลาที่จะเตรียมตัวที่จะยื่นคำร้องได้ภายใน ๑๒๐ วัน ส่วนบุคคลอื่นที่อยู่โดยไม่มีสิทธิตามกฎหมายนั้น ก็ไม่มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ นอกจากนี้ การกำหนดให้ยื่นคำร้องภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันออกกฎกระทรวง เป็นการขยายระยะเวลาจากกฎหมายฉบับเดิมที่กำหนดระยะเวลาไว้ที่ ๙๐ วัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นระยะเวลาที่มีมาตรฐานเพียงพอ และมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ยื่นฟ้องภายใน ๙๐ วัน

(๑.๒) มาตรา ๑๓ เห็นควรยกเลิกความในวรรคแรกและใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “เมื่อคณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัดได้รับคำร้องตามมาตรา ๑๒ แล้วให้สอบสวนตามคำร้องนั้นประกอบภาพถ่ายทางอากาศและพยานหลักฐานอื่น ๆ ถ้าปรากฏว่า ผู้ร้องได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ ให้คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีให้เพิกถอนกฎกระทรวงเฉพาะพื้นที่ที่ได้ครอบครองมาก่อนดังกล่าว เว้นแต่การเพิกถอนเช่นนั้น จะกระทบเสียหายต่อความสมดุลยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ ในสาระสำคัญให้คณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทน ให้ตามสมควร”

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาแล้ว ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขมาตรา ๑๓ โดยยกเลิกความในวรรคแรก และใช้ข้อความดังกล่าวข้างต้นแทน เนื่องจาก

๑) มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นเรื่องเกี่ยวกับการร้องขอค่าทดแทนของบุคคลที่ต้องเสียสิทธิหรือเสื่อมประโยชน์จากการมีกฎกระทรวงประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ ส่วนกรณีที่บุคคลมีสิทธิในที่ดินตามกฎหมายที่ดินแล้ว โดยผลของมาตรา ๑๒ วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ ที่บัญญัติว่า “ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่สิทธิในที่ดินที่บุคคลมีอยู่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน” ซึ่งหมายความว่า การกำหนดพื้นที่บริเวณใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติห้ามมิให้กำหนดที่ดินที่บุคคลมีอยู่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน สิทธิของบุคคลที่ได้มาตามกฎหมายที่ดินนั้นมีอยู่เช่นไร ก็ยังคงมีสิทธิเช่นเดิม แม้ที่ดินนั้นจะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติก็ตาม บุคคลนั้นไม่ต้องมายื่นคำร้องขอค่าทดแทนตามมาตรา ๑๒ อีก ส่วนหลักฐานในการพิจารณา “สิทธิ” ตามมาตรา ๑๒ ปกติคณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัดก็ใช้พยานหลักฐานภาพถ่ายทางอากาศประกอบการพิจารณาอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายอีก

สำหรับกรณีที่ปรากฏว่าผู้ร้องครอบครองทำประโยชน์ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ ให้คณะกรรมการเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีให้เพิกถอนกฎกระทรวงเฉพาะพื้นที่ที่ครอบครองมาก่อนนั้น การกำหนดป่าสงวนแห่งชาติก็เพื่อมีเจตนาที่จะรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม ซึ่งหากมีบุคคลครอบครองและใช้ประโยชน์มาก่อนกำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ เช่น โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลภายใต้การดำเนินการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ อนุญาตให้บุคคลที่อยู่มาก่อนกำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น จึงไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ

๒) การเพิกถอนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ควรมีการตรวจสอบให้เกิดความชัดเจน และพิจารณาให้เป็นที่ยุติก่อนว่า ป่าสงวนแห่งชาติดังกล่าวเคยมีสถานะเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นมาก่อนด้วยหรือไม่ หากเป็นที่ดินของรัฐซึ่งครอบครองมาก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติแต่ครอบครองภายหลังที่ดินของรัฐดังกล่าว ไม่ควรที่จะไปดำเนินการเพิกถอนเพื่อให้ราษฎรได้มาซึ่งกรรมสิทธิในที่ดิน

ตามประมวลกฎหมายที่ดิน เนื่องจากขัดกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้ครอบครองมาก่อนการสงวนหวงห้ามเป็นที่ดินของรัฐหรือเป็นหมู่บ้านเก่าที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้อยู่มาแต่ดั้งเดิมมาก่อนการสงวนหวงห้ามเป็นที่ดินของรัฐ ซึ่งการพิสูจน์สิทธิดังกล่าวอาจนำเสนอคณะกรรมการพิสูจน์สิทธิที่ดินของรัฐจังหวัดที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติแต่งตั้งต่อไป

(๑.๓) มาตรา ๑๔ เพื่อสอดคล้องกับมาตรา ๑๒ เห็นควรเพิ่มข้อความต่อไปนี้ ใน (๓) ของมาตราดังกล่าว “(๓) พิสูจน์ได้ว่าครอบครองทำประโยชน์ในบริเวณดังกล่าวมาก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ และการกระทำดังกล่าวไม่เสื่อมเสียแก่ความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ”

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเรียนว่า การที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เสนอเพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๔ ดังกล่าว หมายความว่า ถ้าพิสูจน์ได้ว่าครอบครองทำประโยชน์ในบริเวณดังกล่าวมาก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ และการกระทำดังกล่าวไม่เสื่อมเสียแก่ความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ การกระทำนั้นก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔ และไม่ต้องถูกลงโทษอาญาตามมาตรา ๓๑ ทั้งนี้ การที่บุคคลใดครอบครองมาก่อนกำหนดป่าสงวนแห่งชาติก็ย่อมไม่เป็นความผิดอาญาตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ เนื่องจากการกำหนดความผิดใดเป็นความผิดอาญาจะลงโทษย้อนหลังผู้ที่ครอบครองพื้นที่ก่อนประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติไม่ได้ เพราะขัดต่อกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่บัญญัติว่า “บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” ดังนั้น จึงไม่ควรกำหนดเพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๔ แต่อย่างใด

(๒) สำหรับเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่อนุรักษ์อื่น ๆ ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้สิทธิในการยื่นคำร้องและโต้แย้งคัดค้านทำนองเดียวกันกับมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเรียนว่า เนื่องจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ มีมาตรการตรวจสอบพื้นที่หลายขั้นตอนจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนที่จะประกาศเป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์ดังกล่าว และได้มีการกำหนดไว้ในบทบัญญัติตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง สำหรับอุทยานแห่งชาติว่าพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติตามมาตรา ๖ ต้องมิได้เป็นที่ดินที่มีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่นของบุคคลใด เว้นแต่เป็นที่ดินของหน่วยงานของรัฐ และตามมาตรา ๘ วรรคสาม กำหนดว่า ในการกำหนดให้พื้นที่บริเวณใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายอุทยานแห่งชาติ หรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ ส่วนพื้นที่วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ ได้กำหนดไว้ในทำนองเดียวกันตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

สำหรับพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ มีมาตรการตรวจสอบพื้นที่หลายขั้นตอนจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนที่จะประกาศเป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์ดังกล่าว และได้มีการกำหนดไว้ในบทบัญญัติ

มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง สำหรับพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ว่าพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ต้องมิได้เป็นที่ดินที่มีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่นของบุคคลใด เว้นแต่เป็นที่ดินของหน่วยงานของรัฐ และตามมาตรา ๔๘ วรรคสาม กำหนดว่า ในการกำหนดให้พื้นที่บริเวณใดเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ ส่วนเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ได้กำหนดไว้ในทำนองเดียวกันตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในการกำหนดพื้นที่อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ได้มีมาตรการตรวจสอบตั้งแต่ก่อนประกาศเป็นเขตอนุรักษ์และบทบัญญัติของกฎหมาย ที่ป้องกันการประกาศพื้นที่เขตป่าอนุรักษ์ทับซ้อนกับพื้นที่ของราษฎร รวมทั้งมีการสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้สิทธิในการยื่นคำร้องและโต้แย้งคัดค้านทำนองเดียวกันกับมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ แต่อย่างใด

๓.๒ การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการพิสูจน์สิทธิในที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และควรดำเนินการพิสูจน์สิทธิดังกล่าวก่อนการดำเนินคดีตามกฎหมาย (ขั้นแรก) ควรพิสูจน์สิทธิโดยการใช้ภาพถ่ายทางอากาศหรือภาพถ่ายดาวเทียมในปัจจุบันเปรียบเทียบกับภาพถ่ายในอดีตที่ใช้เป็นฐานในการพิสูจน์ ซึ่งส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการจัดหา ขั้นตอนต่อมา ควรจะตรวจสอบวัตถุประสงค์ของการบุกรุก ว่าเป็นการบุกรุกด้วยวัตถุประสงค์ใด โดยหากเป็นการบุกรุกเพื่อเข้าอยู่อาศัย และทำประโยชน์ในพื้นที่จำนวนไม่มากนัก หรือมีลักษณะเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม หรือเป็นที่ดินที่อาศัยสืบทอดกันมาของกลุ่มชาติพันธุ์ และไม่กระทบต่อระบบนิเวศ ก็ควรจะได้รับการพิจารณาช่วยเหลือและรับรองให้อยู่อาศัยได้อย่างปกติสุขโดยไม่จำเป็นต้องให้เอกสารสิทธิที่สามารถเปลี่ยนมือได้ แต่หากเป็นการบุกรุกเพื่อทำประโยชน์อย่างเดียวก่อนการดำเนินการต่อไปควรพิสูจน์สถานะก่อนว่าเป็นผู้ยากไร้หรือไม่ ซึ่งควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์โดยร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน และประกาศให้ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ หากผู้บุกรุกเข้าเกณฑ์เป็นผู้ยากไร้ซึ่งบุกรุกครั้งแรกด้วยความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ภาครัฐควรพิจารณาช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์และมาตรการต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว และอาจต้องเยียวยาโดยจัดที่ทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของบุคคลดังกล่าว โดยอาจดำเนินการตามนโยบายของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ทั้งนี้ ควรจำกัดให้สัมปทานหรือต่ออายุสัมปทานแก่เอกชนรายใหญ่กรณีการพิสูจน์สิทธิในที่ดินยังไม่แล้วเสร็จ หรือหากข้อพิพาทถูกนำขึ้นสู่ศาลแต่คดียังไม่ถึงที่สุด ส่วนกรณีที่มีการเดินสำรวจออกเอกสารสิทธิ กรณีจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือกรณีมีการให้เช่าที่ดินของรัฐ ควรให้สิทธิแก่ผู้ที่ไม่เคยบุกรุกที่ดินของรัฐก่อนลำดับถัดมาจึงให้สิทธิแก่ผู้บุกรุก ซึ่งยินยอมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า การพิสูจน์สิทธิในที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ มีมาตรฐานตามกรอบของกฎหมายอยู่แล้ว โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

๑) เขตป่าอนุรักษ์

๑.๑) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ กำหนดให้ทำการตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินว่าอยู่ก่อนการประกาศเขตป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรกหรือไม่ โดยผู้ที่ตรวจสอบตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ต้องปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์ตามภาพถ่ายออร์โธรี มาตราส่วน ๑:๔๐๐๐ ที่ถ่ายไว้ในปี ๒๕๔๕ หรือปี ๒๕๔๖ ร่วมกับพยานหลักฐานอื่น หากมีร่องรอยการทำประโยชน์และไม่มีการขยายพื้นที่เพิ่ม ก็จะได้รับพิจารณาให้อยู่อาศัยและทำกินตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒๑

๑.๒) หากมีการบุกรุกหลังมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ (ไม่ปรากฏร่องรอยในภาพถ่ายออร์โธรี ปี พ.ศ.๒๕๔๕ หรือ พ.ศ.๒๕๔๖) แต่ก่อนคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ และเป็นผู้มีคุณสมบัติ ผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ก็จะได้รับพิจารณาให้อยู่อาศัยและทำกินตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒๑

๑.๓) หากผลการตรวจสอบพบว่าการบุกรุกภายหลังวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ จะถือเป็นการบุกรุกใหม่หรือมีการเปลี่ยนมือ มีการขยายพื้นที่ออกจากพื้นที่เดิม ตามข้อ (๑) และ ข้อ (๒) ออกไป จะต้องถูกดำเนินคดีโดยเด็ดขาด ไม่สามารถผ่อนผันใด ๆ ได้

๒) เขตป่าสงวนแห่งชาติ

การดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อมุ่งหวังสำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และนำข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่จะสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ จะต้องเป็นพื้นที่ที่มีร่องรอยการทำประโยชน์ในภาพถ่ายออร์โธรี ปี ๒๕๔๕ และมีการครอบครองทำประโยชน์มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน หากเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำ ๓,๔,๕ จะพิจารณาอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ปัจจุบันนำไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ภายใต้การดำเนินการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ หากเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำ ๑,๒ จะควบคุมพื้นที่ไว้ไม่ให้มีการบุกรุกขยายพื้นที่เพิ่มเติม ซึ่งปัจจุบันนำไปดำเนินการจัดระเบียบการใช้ที่ดิน และรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลงรวม ตามมาตรการของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ นอกจากนี้ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ถูกบุกรุกครอบครองหลังมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ถึงคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ ก็จะได้รับดำเนินการตามมาตรการมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เพื่อให้ราษฎรได้อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้อย่างถูกต้อง สำหรับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ถูกบุกรุกหลังปี ๒๕๕๗ (หลังคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗) กรมป่าไม้จะใช้ภาพถ่ายทางอากาศหรือภาพถ่ายดาวเทียมที่ถ่ายไว้ในปี ๒๕๕๗ มาใช้ในการตรวจสอบ หากตรวจพบมีการบุกรุกก็จะดำเนินคดีตามกฎหมายโดยเด็ดขาดต่อไป

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบสรุปผลการพิจารณาตามประเด็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ขอให้ทบทวนมติคณะรัฐมนตรี และดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรารุณ ศิลปอาชา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานปลัดกระทรวง

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๖๕ ๖๒๗๕

โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๑๑๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cplo.mnre@hotmail.com